

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України Чумаченка Миколи Григоровича ТНТУ ім. І.Пулля, (Тернопіль, 21 березня 2012 р.)

УДК 338.45

Лілія Мельник

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулля

СІМ ФЛАГМАНСЬКИХ ІНІЦІАТИВ І УКРАЇНА

Liliya Melnyk

SEVEN FLAGSHIP INITIATIVES AND UKRAINE

У березні 2010 року Європейською Радою була затверджена стратегія соціально-економічного розвитку Євросоюзу на період до 2020 року «Європа 2020: Стратегія інтелектуального, стійкого і всеосяжного зростання» («Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth»), в якій викладено уявлення про соціальну ринкову економіку Європи в 21 столітті, скориговану з урахуванням уроків кризи. «Лісабонську стратегію» 2000-го року має замінити нова програма розвитку «Європа 2020», що забезпечить високий рівень зростання та зайнятості в ЄС.

У стратегії «Європа 2020» на перший план висуваються три взаємодоповнюючих пріоритети:

- інтелектуальне зростання: розвиток економіки, що спирається на знання та інновації;
- сталий розвиток: сприяння більш ефективному використанню ресурсів, створенню більш екологічної, і, найголовніше, більш конкурентоспроможної економіки;
- інклюзивна розвиток: створення економіки з високим рівнем зайнятості працездатного населення, що забезпечує згладжування соціальних і територіальних відмінностей.

Європейська Комісія запропонувала «сім флагманських ініціатив» для стимулювання прогресу по кожному з пріоритетних напрямів:

- «Інноваційний Євросоюз» (Innovation Union), із завданням покращити загальні умови для досліджень та інновацій і полегшити їм доступ до фінансування, з тим, щоб новаторські ідеї перетворювалися на товари та послуги, що забезпечують економічне зростання і створюють робочі місця;
- «Молодь в русі» (Youth on the move). Мета цієї ініціативи – підвищити ефективність освітніх систем і допомогти молодим людям вийти на ринок праці.
- «Європейська програма дій в галузі цифрових технологій» (A digital agenda for Europe) із завданням прискорити впровадження високошвидкісного Інтернету і скористатися перевагами єдиного ринку електронних послуг для населення та комерційних компаній.
- «Ресурсно-ефективна Європа». Тут мета – відокремити економічне зростання від зростання використання ресурсів, підтримати перехід до «низьковуглецевої» (low carbon) економіки, збільшити використання відновлюваних джерел енергії, модернізувати транспортний сектор і сприяти підвищенню енергетичної ефективності.
- «Індустріальна політика в епоху глобалізації» (An industrial policy for the globalisation era) повинна поліпшити умови ведення ділової діяльності, особливо для малих і середніх підприємств, а також сприяти створенню сильної і стійкої промислової бази, конкурентоспроможної в глобальному масштабі.
- «Програма з оволодіння новими навичками і створення нових робочих місць» (An agenda for new skills and jobs) ставить за мету модернізувати ринки праці і відкрити для людей нові можливості за рахунок розвитку їх навичок протягом усього їхнього життя, з тим, щоб підвищити рівень зайнятості працездатного населення і забезпечити

кращий баланс попиту і пропозиції на ринку праці, в тому числі за рахунок мобільності робочої сили.

- «Європейська програма по боротьбі з убогістю» (European platform against poverty) повинна забезпечити згладжування соціальних і територіальних відмінностей, з тим, щоб плоди, отримані від економічного зростання, і робочі місця ділилися широко, і щоб люди, що живуть в умовах убогості і соціальної ізоляції, отримали можливість жити в гідних умовах і приймати активну участь в житті суспільства.

Нещодавно служба дослідження громадської думки Європейської комісії «Єврбарометр» опублікувала результати проведеного в 27 країнах – членах Європейського Союзу опитування, спрямованого на з'ясування ставлення громадян до науки і технологій. Ці дані становлять особливий інтерес у зв'язку з підтримуваною Європейським Союзом інтеграцією України в європейський дослідницький простір.

Результати дослідження громадської думки свідчать про те, що 79 % європейців цікавляться науковими відкриттями і новими технологічними розробками. Таких європейців більше, ніж громадян, які слідкують за новинами спорту (65 %), культури і мистецтва (69 %), а також політики (68 %). Показово, що проблемами навколишнього середовища та медичних відкриттів, які напряду пов'язані з наукою і технологіями, цікавляться відповідно 88 і 82 % європейців.

Тільки 11 % жителів країн Європи вважають себе дуже добре поінформованими щодо наукових відкриттів і нових технологічних досягнень, а 50 % мають достатню інформацію в цих галузях. Одночасно кількість європейців, які дуже добре поінформовані про спортивні події, досягає 30 %.

Звертає на себе увагу також думка європейців про роль самих учених в інформуванні широкої громадськості про наукові відкриття та нові технологічні розробки. Більшість із них (57 %) вважають, що вчені докладають замало зусиль для популяризації серед громадян результатів своєї наукової роботи.

Абсолютна більшість європейців (75 %) вважають: завдяки розвитку науки і технологій майбутні покоління отримають більше можливостей. Понад те, 61 % європейських громадян вважають, що результати наукових досліджень і нові технології зроблять роботу набагато цікавішою.

Ставлення європейців до рівня фінансування наукових досліджень у Європейському Союзі розподілилося таким чином: 31 % вважають його недостатнім, 32 % – адекватним і лише 7 % – надто високим. Примітно, що 17 червня 2010 року Європейська рада затвердила нову європейську стратегію розвитку «Європа 2020», що включає п'ять пріоритетів, з яких другим є поліпшення умов для наукового і технологічного розвитку, зокрема збільшення до 3 % ВВП сукупного рівня державного та приватного інвестування в ці галузі.

Аналізуючи аналогічні опитування в масштабах України, можна стверджувати, що для українців ці відсотки будуть на половину меншими, що вказує як на набагато нижчий рівень життя українців і у зв'язку з цим зміною життєвих пріоритетів.

Більшість європейців (64 %) вважають, що Європейський Союз має розвивати співробітництво з ученими третіх країн. На цей час програма наукових досліджень і технологічного розвитку Європейського Союзу повністю відкрита для участі українських учених у спільних проектах та одержання фінансової підтримки. Українські наукові організації навіть можуть виступати координаторами таких проектів. В Україні працює Офіс спільної підтримки інтеграції України в європейський дослідницький простір, який фінансується Європейським Союзом згідно з політикою європейського сусідства і партнерства.